

4. Spravedlivé financování a řešení sociálních problémů

- 4.1. Státní a evropské finance do Regionů příležitostí
- 4.2. Finance Regionům příležitostí
- 4.3. Opatření pro vyloučené lokality – sociální oblast.

4.1. Státní a evropské finance do Regionů příležitostí

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
1.	1	Diskuse o redefinici HSOÚ a SPK, resp.Regiony příležitostí, pro lepší zacílení podpory	Definice HSOÚ a SPK je naprosto zásadním faktorem. Na jejím základě se určují různé typy podpor, zvýhodnění a opatření státu. Definici HSOÚ a SPK je třeba pravidelně revidovat z důvodu vývoje a také hlubšího poznání problematiky, a to za účasti akademické sféry při využití nových analýz a poznatků. Zvážit, jestli do definice HSOÚ nebo SPK promítnout další ukazatele, například výskyt sociopatologických jevů v území, jako je procento exekucí v populaci nebo podíl předčasných odchodů ze vzdělávání a podobně. Zvážit, jestli rozdělit HSOÚ do více kategorií a/nebo sledovat trendy vývoje vybraných parametrů v čase a/nebo zohlednit velikost území, které pokrývají vzájemně sousedící HSOÚ a/nebo zohlednit, jestli je HSOÚ současně v SPK či nikoliv. <i>Poznámka: Při současné definici HSOÚ dochází příklad k tomu, že Litoměřicko je historicky řazeno mezi HSOÚ a například Ašsko, které dlouhodobě bojuje s daleko hlubšími problémy, se mezi HSOÚ dostalo až nyní. Podobných příkladů je možné najít samozřejmě více.</i>	MMR	MPO, MPSV, AV ČR, VŠ	Zvažujeme	MMR / LBK
2.	1	Zvýšení absorpční a projektové kapacity regionů příležitosti (HSOÚ a SPK) v národních, evropských a krajských dotačních programech	Regiony příležitosti (HSOÚ a SPK) mají oproti ostatním částem ČR nižší absorpční schopnost – tedy omezenou kapacitu připravovat a realizovat kvalitní projekty, často z důvodů personálních, technických či administrativních kapacit. Opatření proto navrhuje: - Zvýhodnění těchto regionů v národních, evropských i krajských dotačních programech formou bodového zvýhodnění, dedikovaných výzev nebo specifických obálek, - Cílené posilování kapacit obcí, krajských a regionálních struktur v těchto územích, aby dokázaly lépe reagovat na výzvy a čerpat dostupné prostředky, - Podporu synergie mezi politikami soudržnosti a národními dotačními nástroji ve prospěch těchto území. - Silné prosazování regionální politiky v nové legislativě EU pro období 28+ Cílem je vyrovnat rozdíly v čerpání mezi regiony a zvýšit efektivní využití prostředků v územích, která mají potenciál, ale často čelí strukturálním bariérám.	MMR, kraje	MŽP, MPO, MPSV, MŠMT	Zvažujeme	MMR / MŽP / PAK / LBK / JMK
2.1.	doporučení	Online veřejná konzultace Národního orgánu pro koordinaci MMR spouští veřejnou konzultaci k přípravě nového programového období politiky soudržnosti 2028+.	Ministerstvo pro místní rozvoj – Národní orgán pro koordinaci spouští veřejnou konzultaci k novému programovému období 2028+. Žádali jste někdy o podporu z evropských fondů nebo právě realizujete projekt? Pokud ano, podělte se s námi o Vaše zkušenosti. Cílem této veřejné konzultace je získat zpětnou vazbu k celému projektovému cyklu, od přípravy žádosti o podporu přes realizaci a administraci projektu až po kontroly a audit. Vaše zkušenosti a podněty jsou pro nás klíčové pro zlepšování podmínek čerpání fondů EU. https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/novinky/pomozte-zjednodusit-evropske-fondy-%E2%80%93-zapojte-se-on	MMR	kraje, MAS, obce, další územní partneři	V realizaci	MMR

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
3.	3	Zvýšení absorpční schopnosti Regionů příležitostí	Zvýšení flexiblity kooperace institucí - z hlediska zvýšení absorpce relevantních výzev v území HSOÚ s dostatečnou alokací (např. 82. výzva IROP) v případech, kdy jsou Lesy ČR oprávněným žadatelem tlak na využití možnosti předkládání více projektů za 1 žadatele, zejm. v regionech s významem CR a dále ve správních obvodech obcí s velkou rozlohou kat. území. Současně bez ohledu na to zda státní organizace přímo podává, či nepodává žádost o dotaci avšak projektový záměr se má realizovat na pozemku v jejím vlastnictvím požadujeme větší flexibilitu v oblasti ošetření majetkoprávních vztahů zejm. v případech, kdy jsou žadateli obce (dostačující pouze tzv. souhlas s realizací projektu“, pokud je pravidly DT umožněno. Zároveň je žádoucí sjednocení přístupu v oblasti majetkoprávní-komunikace Lesů ČR k obcím v rámci celé ČR (všech HSOÚ).	MZe	Lesy ČR	Zvažujeme	PLK
4.	3	Změna vymezení území dotčeného těžbou v OPST	Rozšíření území, jejichž regenerace a revitalizace může být podporována z OPST. Existuje řada obcí nebo jejich částí postižených a ovlivněných těžbou, avšak nemohou žádat o podporu ve výzvách OPST.	MŽP	MMR	Zvažujeme	ULK
5.	3	Reálná podpora transformace	Vyšší podpora a komplexní řešení procesu transformace s dlouhodobou vizí. Např. na ORP Bílina výrazně dopadne ukončení těžby uhlí. Podpora je potřeba legislativní, finanční, morální. Nejen skrze dotace.				ULK
6.	2	Důsledné uplatňování kohezních postupů, podpora slabých a periferních území	Navzdory proklamacím o eliminaci výrazných ekonomicko-sociálních rozdílů mezi regiony je reálná podpora strukturálně znevýhodněných krajů nižší, než je průměr pro ČR. Tím hůře tento trend dopadá na periferní regiony. Reálnou podporu znevýhodněných krajů je třeba propsat do národních a evropských dotačních programů. Zaměřit podporu také na pohraniční a periferní regiony (vč. vnitřních periferií). Posílení financování znevýhodněných území. Změna zákona o podpoře regionálního rozvoje. Vyšší financování strukturálně postižených krajů a hospodářsky a sociálně ohrožených území.	MMR	MŽP		ULK
7.	3	Omezená platnost stavebního povolení	Pro žádání o dotace je třeba mít „v šuplíku“ předem připravené projekty se stavebním povolením, které přitom má omezenou platnost. Aniž by bylo garantováno, že projekt následně získá dotaci.	MMR		Zvažujeme	ULK
8.	3	Zjednodušení systému dotačních titulů	Současný systém EU fondů ve formě operačních programů a národních zdrojů vytváří systém stovek dotačních programů. Jen pouhá snaha o orientaci v nich přináší vysoké nároky na samosprávy. Navíc toto množství dotačních zdrojů s sebou přináší různorodé administrativní prostředí – různé systémy pro tvorbu žádostí a pro monitoring projektů, různá pravidla pro uznatelné a neuznatelné výdaje apod., čímž se zvyšuje prostor k chybě na straně žadatele. Požadavek na komplexní zjednodušení a zpřehlednění systému dotací a programů, snížení množství příloh, zrychlení hodnocení a omezení rizika snížení dotace po následné kontrole. Současně také včasná informovanost – dostatek času na přípravu žádosti a dokumentace, omezení náhlých a rychlých změn týkajících se výzev apod. Často je také v území poukazováno na potřebu mít jakéhosi regionálního koordinátora pro podporu rozvojové činnosti v území (zvýšení absorpční kapacity v území, podpora institucionální kapacity a lidského potenciálu).	MŽP	MMR, MPO, kraje	Zvažujeme	ULK
9.	3	Zvýšení dopravní obslužnosti Regionů příležitostí	HSOÚ - ztížená dostupnost VD. Opatření k podpoře tzv. „Poslední míle“ – zejm. v „periferních“ územích s nižší intenzitou/dostupností VD by bylo žádoucí realizovat “motivačně-bezpečností“ opatření v podobě vybudování „zázemí“ stanic/zastávek VD, které jsou vzdálené od sídel více jak 0,5 km a kdy stávající trasa k zastávce „není bezpečná“. Potřeba zřídit parkovací místa, cyklo-stojany (c-úschovny) spolu s dobudováním bezpečných přístupových komunikací (chodníky, úseky smíšené cyklostezky) pomocí modifikace nástrojů SFDI - „změkčit“ podmínky podpory zejm. co se týká stanovených minimálních intenzit dopravy (zohlednění periferních podmínek) pro menší obce v HSOÚ (do 3000 obyv.)	MD	SFDI	Zvažujeme	PLK
10.	3	Zjednodušení dotačního procesu v projektech samospráv	Zjednodušení a zpřehlednění administrativy dotýkající se činnosti samospráv. Především v oblasti dotačních projektů, dále v oblasti stavebnictví, životního prostředí, veřejných zakázek atd. Předběžná avíza výzev, aby bylo možno předem připravovat projekty. Možnost opravit administrativní chyby v žádostech. Zrychlení hodnocení žádostí. Zrušit povinnost tvořit projektovou dokumentaci i na malé projekty, zavést využívání registrů a rejstříků namísto dokládání těchto informací ze strany žadatele.	MMR	MŽP	Zvažujeme	ULK

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
11.	3	Financování interkulturních a terénních služeb pro komunity cizinců žijících v ohrožených lokalitách, příp. zřízení kontaktních míst pro osoby ze zahraničí	Poradenství, tlumočení, doprovody, napojování na služby, kontaktní "Info point"	MV	kraj, integrační centrum, MMR	Zvažujeme	JMK
12.	3	Zajištění vyšší míry financování pro projekty, které jsou klíčové pro rozvoj Regionů příležitostí (např. výstavba kanalizace)	Pro obce a MAS je zásadní, aby klíčové projekty s dopadem nejen na místní, ale i celostátní úroveň (např. budování kanalizací a ČOV v dosud nezasíťovaných lokalitách), byly financovány co nejvyšší možnou měrou ze strany EU, státu nebo kraji. Je proto nezbytné nejen posílit míru veřejného financování, ale také hledat alternativní způsoby realizace těchto projektů jako je např. vytvoření krajských či obecních finančních obálek, které by pomohly dorovnat potřebnou částku a umožnily dokončení zásadních investic.	MMR	kraje, MAS	Zvažujeme	LBK
13.	3	Podpora a využití lokálních kapacit pro rozvoj regionu.	Zajistit stabilní a dlouhodobé financování pracovních pozic v území, které hrají klíčovou roli při aktivizaci místních komunit, mají lokální důvěru, znalost území, přímou vazbu na obce, školy, firmy, neziskový sektor a obyvatele.	MMR	MAS, MŽP a další	Zvažujeme	KVK

4.2. Finance Regionům příležitostí

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
1.	1	Úprava obecního RUD	- s vazbou na Index sociálního vyloučení pro cílenější financování obcí v HSOÚ Zohlednění vyšších nákladů na zajištění činností souvisejícími s jevy, které jsou pro HSOÚ typické a specifické (např. zajištění bezpečnosti a vyšší náklady na městskou policii apod.) a také zlepšení financování potřebných změn v HSOÚ. - s vazbou rozvoje podnikání v obci v území HSOÚ Daňové zvýhodnění obcí ležících v území HSOÚ, které v rámci svého katastru zregenerují brownfield nebo průmyslovou zónu pro rozvoj místního podnikání. Tyto obce by měli mít větší podíl příjmu do obecního rozpočtu z DPO a DFO, na základě úpravy zákona o RUD. - s vazbou na event. další hlediska	MF	MMR, MPO, kraje, CzechInvest	Zvažujeme	MMR / KVK / MSK / JMK / ULK
2.	1	Revize krajského RUD podle počtu HSOÚ v jednotlivých krajích, aby lépe odrazil regionální rozdíly	Pro řešení situace v HSOÚ může kraj jako vyšší územní samosprávný celek mnoho udělat. Je ale rozdíl, pokud HSOÚ pokrývají např. 10 % území, nebo pokud se HSOÚ nachází na 50 nebo 80 % kraje. Potom jsou náklady a nároky na řešení situace zcela jiné. Vzhledem k tomu, že absorpční schopnost těchto území je navíc zpravidla nižší než v jiných regionech, a to jak u národních nebo evropských dotačních programů, do těchto území míří velmi málo prostředků a situace v nich se prohlubuje.	MF	MMR, kraje	Zvažujeme	MMR / STC / MSK / KVK / ULK
3.	2	Možnost volby pro obce být plátcem DPH	Umožnit, aby si sama obec vybrala, zda je pro ni z ekonomických důvodů výhodné registrování do DPH, či nikoliv. Vyjasnit výklad pravidel při uplatňování DPH u obcí.	MF		Zvažujeme	ULK
4.	2	Úprava příjmů obcí na obyvatele dle přechodného pobytu	Využití institutu přechodného pobytu k zohlednění skutečného počtu bydlících obyvatel v obci pro nastavení příjmů obce na jednoho obyvatele.	MF		Zvažujeme	ULK
5.	3	Obecně vyřešit přístup státu k "Veřejné podpoře"	Aktuálně silně omezující, demotivační a byrokratizující procedura pro smysluplné projekty jak v rámci veřejného, tak soukromého sektoru, kdy následně tento mechanismus značně omezuje či odrazuje v realizaci těchto projektů.	MF		Zvažujeme	MSK / KVK

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
6.	1	Finanční nástroje pro podporu "Regionů příležitostí"	Podpora finančních nástrojů (úvěry, zvýhodněné úvěry, ručení za půjčky, apod.) z národní úrovně pro území "Regionů příležitostí", které budou využity v souvislosti s řešením největších problémů (nízká podnikatelská aktivita, vyšší nezaměstnanost, nedostatek kvalifikované práce, koncentrace sociopatologických jevů, nedobrá sociální a vzdělanostní struktura obyvatelstva, odliv obyvatel mladých a v produktivním věku, apod.). Podpora vzniku koordinačního mechanismu pro správné fungování finančních nástrojů a podpora většího akcentu na ukotvení finančních nástrojů v klíčových strategických dokumentech státu.	MF	MMR, kraje, územní partneři	Zvažujeme	OLK

4.3. Opatření nejen pro vyloučené lokality – sociální oblast

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
1.	1	Zajištění dostatečné nabídky sociálního bydlení prostřednictvím Zákona o podpoře v bydlení	Zásadním faktorem přispívajícím k sociálnímu vyloučení je krize bydlení, která má významnou územní dimenzi. Součástí řešení krize bydlení pro nejnižší příjmové skupiny je sociální bydlení, kterého je významný nedostatek zejména ve větších obcích ohrožených sociálním vyloučením. <i>Viz list 3., kapitola 3.2., opatření č.4.</i>	MMR	MPSV	V realizaci	MMR-ASZ
2.	1	Revitalizace zón rezidenční segregace a boj proti obchodníkům s chudobou	Významným problémem řady obcí ohrožených sociálním vyloučením je paralelní trh se substandardním bydlením, které je poskytováno soukromými vlastníky osobám diskriminovaným na běžném trhu s bydlením. Řešení tohoto problému vyžaduje získání dispozice obce nad uvedenými objekty a citlivou relokaaci stávajících ubytovaných do standartního bydlení.	MMR	MPSV, MF, SFPI	Zvažujeme	MMR-ASZ
3.	2	Úprava institutu trvalého pobytu	Legislativní úprava institutu trvalého pobytu tak, aby obce měly jasnou informaci o svých obyvatelích. Zrušit možnost mít trvalé bydliště na adrese městského či obecního úřadu.	MV		Zvažujeme	ULK
4.	2	Zajištění přístupu k oddlužení pro osoby s nízkými příjmy a více exekucemi	Největšími demotivátory vstupu do oddlužení jsou vyšší splátky než v exekuci. Dále pak riziko zabavování nemovitostí a majetku (i v ceně nad úroveň dluhu, nízké limity pro ponechání, nízké prodejní ceny apod.), nutnost splátek 2 tisíc Kč měsíčně, byrokracie a pomalost procesu vstupu do oddlužení.. U velké části lidí, kteří by do oddlužení šli, není jistota splacení 30 % za 3 roky. Systém nejasného konce oddlužení je třeba změnit.	MSp	MPSV, MF	Zvažujeme	MMR-ASZ
5.	3	Rozvoj nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (integrační pracovní místa)	Dlouhodobou nezaměstnanost osob s komplexními potřebami a znevýhodněními je možné řešit pouze pokročilými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti, které kombinují vytvoření samotných pracovních míst s integračními aktivitami při zaměstnání. Tyto postupy byly zatím prosazovány pouze prostřednictvím omezených projektových pilotů.	MPSV	ÚP	Zvažujeme	MMR-ASZ
6.	3	Úpravy státní politiky zaměstnanosti	A to jak na straně pasivní politiky zaměstnanosti (taková úprava systému sociálních dávek, aby více motivoval k zaměstnání - <i>částečně řeší DSSP - Viz list 3., kapitola 3.2., opatření č.4.</i>), tak na straně aktivní politiky zaměstnanosti (například zjednodušení nástroje veřejně prospěšných prací aj.).	MPSV			ULK
7.	3	Prevence vzniku sociálně vyloučených lokalit	Větší podpora a pravomoc obcí v boji proti vzniku vyloučených lokalit.			Zvažujeme	ULK
8.	3	Zvýšení nezabavitelné částky a zohlednění insolvenčních srážek při výpočtu dávek státní sociální podpory	Výše nezabavitelné částky v současnosti neodráží skutečné minimální životní náklady. I když se od 1. 1. 2025 nezabavitelná částka zvýšila, zůstává závislá na arbitrárně určeném životním minimu jednotlivce a normativních nákladech na bydlení, které nereflktují skutečné náklady bydlení..Nově se také při výpočtu srážky v insolvenci či exekuci nezapočítává manžel/manželka nebo registrovaný partner / registrovaná partnerka jako vyživovaná osoba.	MSp	MPSV, MF	Zvažujeme	MMR-ASZ
9.	3	Zajištění kapacitně a finančně dostupných sociálních služeb dle územních potřeb	Zajistit, aby stát a kraje plánovaly a financovaly sociální služby podle reálných potřeb obyvatel v jednotlivých územích. To zahrnuje: - změnu legislativy (zákon o sociálních službách), - nový model financování – např. podle míry sociálního vyloučení, nikoli jen počtu obyvatel, - vznik specifických služeb prevence pro nízkopříjmové a ohrožené skupiny, - zajištění dostatečné kapacity těchto služeb, a to jak investičně, tak provozně.	MPSV	kraje	Zvažujeme	MMR / ULK

č.	Priorita	Název opatření	Popis opatření	Gestor	Spolugestor	Fáze plnění	Autor
10.	3	Revize dostupnosti služeb ÚP v problémových lokalitách	Ve strukturálně zatížených obcích s vysokým rizikem sociálního vyloučení jsou často zvýšené nároky na kapacity služeb poskytovaných ÚP. Není přitom nastaven systém přenášení těchto zvýšených potřeb služeb (poptávka) do systematického navyšování těchto kapacit (nabídka).	MPSV	MMR	Zvažujeme	MMR-ASZ
11.	3	Změna státní sociální politiky (částečně řešeno Zákonem o DSSP)	Zjednodušení systému sociálních dávek, víceleté financování sociálních služeb, podpora terénních, komunitních a domácích sociálních služeb. Úprava aktivní politiky zaměstnanosti a související legislativy pro účinnější řešení problematiky dlouhodobé nezaměstnanosti, sociálního vyloučení a obchodu s chudobou. Zvýšení finanční podpory sociálních služeb z národní úrovně. Změna zák. č. 108/2006., o sociálních službách, s cílem usnadnit vzdělávání sociálních pracovníků. Usnadnění/zvýšení podpory zaměstnávání obtížněji zaměstnatelných uchazečů (50+, absolventi, ZTP aj.). Změna financování sociálních služeb pro lepší zajištění terénních služeb i v periferních oblastech. Omezit spekulace s příspěvky na bydlení, naslouchat potřebám měst při vyjednávání o legislativě ovlivňující bezpečnost a sociální problémy.	MPSV		Zvažujeme	ULK
12.	3	Flexibilnější VPP pro obce	Změna financování a systému VPP, zejména pro obce. Umožnit opakované nebo dlouhodobé zaměstnání, a zapojení klientů do chodu, oprav a úklidu měst a obcí. VPP by měly být financovány se státního rozpočtu. Využití ESIF je méně pružné a administrativně náročnější, a nemusí svým založením naplňovat reálnou potřebu obcí.	MPSV		Zvažujeme	ULK
13.	3	Zajištění poradenství v oblasti bydlení, energetiky, včetně možného přístupu ke komunitní energetice.		MPSV	MPO	Zvažujeme	MAS